

AZ MNB VISSZAJELZÉSE A KÖNYVVIZSGÁLÓK FELÉ – HITELINTÉZETEK

Magyar Könyvvizsgálói Kamara

Pénz- és Tőkepiaci Tagozat

2024. november 14.



*100 éve Magyarország
gyarapodásáért*

Csekei Emília

Felügyeleti tanácsadó

Magyar Nemzeti Bank

Hitelintézeti vizsgálati főosztály

Helyszíni vizsgálat
keretében tartott
könyvvizsgálói
interjúk

Folyamatos
felügyelés keretében
tartott könyvvizsgálói
interjúk

Vizsgálat során
feltárt hiányosságok
és az azokhoz tartozó
dokumentációk

Adatszolgáltatások,
illetve beszámolók
adatai

Könyvvizsgálói
különjelentések

Vezetői levelek,
Auditbizottsági
jelentések

6 bankcsoport esetében éves szinten tartott a felügyeleti terület találkozókat a könyvvizsgálóval.

Egy konkrét téma (nem EU tagállam kötvényeinek értékelése) esetében az év során további találkozók voltak. Ezen államkötvények értékelési témája meglehetősen összetett és sajátos, illetve nemzetközi kialakult gyakorlat sincs rá, ezért a könyvvizsgáló elfogadta a bank által korábban megképzett alacsonyabb értékvesztési szintet, amit a bank később – az MNB-vel folytatott egyeztetéseket követően – megnövelt.

Egy kisebb banknál az éves beszámoló elkészítése késedelmet szenvedett, itt a beszámoló elfogadásáig gyakorlatilag heti rendszerességgel voltak egyeztetések

Az elmúlt évben (12 hónap) 4 hitelintézet vagy csoport, 1 egyenértékes és egy pénzforgalmi szolgáltató könyvvizsgálójával tartott az MNB interjút az átfogó vizsgálatok keretében.

A **hitelintézetek** és az egyenértékes esetében az átfogó vizsgálat és az interjú is arról tett tanúbizonyságot, hogy a könyvvizsgáló tevékenysége **megfelelő**, hiányosság nem került megállapításra, intézkedés nem szükséges.

Az átfogó vizsgálatokban érintett egyik **pénzforgalmi intézmény** esetében viszont megállapítottuk, a könyvvizsgáló tevékenysége nem megfelelő.

Pénzügyi intézményi minősítéssel nem rendelkezik, ezért az Intézmény könyvvizsgálatát nem láthatja el.

A Vizsgálat által feltárt több hiányosságot sem volt képes észlelni és kezelni.

A szóbeli ügyfélkommunikáció nem váltja ki az írásos vezetői levél elkészítését.

Egy bank és a kapcsolódó fióktelep esetében a könyvvizsgáló tájékoztatta az MNB-t, hogy az audit befejezése után csak később tudják beküldeni a **különjelentést**, melyre végül július 12-én került sor.

Az egyik nagyobb bankcsoport könyvvizsgálója szeptember végéig sem küldte meg a 2023. évi audit alapján a csoporttagokkal kapcsolatosan kiadandó **vezetői levelet**.

Egy másik bankcsoport esetében a könyvvizsgáló több IFRS standard tekintetében is azonosított olyan kötelező **közzétételeket**, amelyek a pénzügyi kimutatásokban nem kerültek bemutatásra, továbbá több nem módosított hibás állítást azonosított. Annak ellenére, hogy a feltárt hiányosságok ismétlődőek voltak - a KKJ-ben nem kerültek részletezésre a bank által megtett, az észrevételek rendezését szolgáló intézkedések.

Az MNB vizsgálata megállapította, hogy az egyik bankcsoport tagjaként, egy pénzügyi vállalkozás könyvvezetéséért felelős munkavállalója nem rendelkezik **IFRS képesítéssel**, továbbá Számlarendjét sem aktualizálta az IFRS-re történő átálláskor, és ez utóbbi a könyvvizsgáló felelősségét felveti.

Jogszabályi követelmények

- Hpt 263 (3) szerint a hitelintézet könyvvizsgálata keretében a könyvvizsgáló ellenőrzi a nyilvánosságra hozott információk és adatok tartalmát és értékbeli helyességét.
- A 6100. sz sztenderd 41.1. szerint feladat a hitelintézet által a CRR 431-455. cikkei alapján nyilvánosságra hozott információk megfelelősége és megbízhatósága, teljes körűségének és értékbeli helyességének vizsgálata:
 - nyilvánosságra hozatali politika áttekintése
 - a határidők betartása és az adatok köre
 - szűrőpróbaszerű egyeztetés
- 575/2013/EU rendelet Nyolcadik részében meghatározott követelmények:
 - 433. cikk: A nyilvánosságra hozatal gyakorisága éves, de gyakoribb is előírható. Az éves közzétételt a beszámoló nyilvánosságra hozatalával egyidejűleg kell megtenni.

- Felügyeleti igény, hogy a könyvvizsgálók a KKJ-ben értékeljék a bankok legalább egyedi szintű és tárgyévi nyilvánosságra hozatali dokumentumait
- A gyakorlatban előfordul, hogy a KKJ kiadásáig nem készül el az éves nyilvánosságra hozatal. Ilyen esetben jellemzően a korábbi jelentésről írnak az elkészült KKJ-ben, és a később elkészülő, aktuális nyilvánosságra hozatal értékeléséről jó esetben ígéret van.
- Az MNB nyitott arra, hogy ezt később egy kiegészítésként, külön nyilatkozatként nyújtsák be a könyvvizsgálók.
- Az MNB szándékában áll a Kamarával egyeztetni a nyilvánosságra hozatallal kapcsolatos információk időben történő megküldése érdekében. Az MNB elvárása, hogy a könyvvizsgálók még adott évben, és nem a következő évi KKJ készítése során adjanak tájékoztatást a nyilvánosságra hozatali dokumentumok tapasztalatairól.

A nyilvánosságra hozatal céljából csökkenteni kell a megfelelési terhet, és javítani kell a nyilvánosságra hozott adatok összehasonlíthatóságát. Az EBA-nak ezért létre kell hoznia egy központi webalapú platformot, amely lehetővé teszi az intézmények által benyújtott információk és adatok nyilvánosságra hozatalát.

Az EBA a kis méretű és nem összetett intézmények által nyilvánosságra hozott adatokat az említett intézmények által az illetékes hatóságoknak szolgáltatott információk alapján teszi közzé

Azoknak az intézményeknek, amelyek nem minősülnek kis méretű és nem összetett intézménynek, a II. és a III. címben előírt valamennyi információt elektronikus formában kell benyújtaniuk az EBA-nak

Az EBA-nak megvalósíthatósági jelentést kell készítenie a kis méretű és nem összetett intézményektől eltérő intézmények által a 430. cikkkel összhangban az illetékes hatóságokkal közölt információknak az EBA honlapján való közzétételre való felhasználásáról, amelynek következtében csökkennének az ilyen intézmények nyilvánosságra hozatallal kapcsolatos terhei.

Az MNB **kérdőíves felmérést** indított, hogy felmérje a magyarországi bankok CRR3-as felkészülését és a tőkére gyakorolt előzetesen várható hatásokat. A felmérésben 18 intézmény vett részt.

A kérdőívek feldolgozása mellett az átállás hatásának pontos felméréséhez **rendkívüli adatszolgáltatás** bekérésére is sor kerül, melyet a 2024.12.31-es adatok alapján 2025.02.28-ig kell beküldeni.

A bevezetési projektek mindenhol megkezdődtek, de **a rendszerfejlesztések még jelenleg is zajlanak**, a következő év elejére nagyrészt befejeződnek, melyet követően az előzetes becsléseket pontosítani lehet az év végi adatszolgáltatások alapján.

CRR3 BEVEZETÉSE - KÖVETKEZTETÉSEK



Bázei alapcélok teljesülése látható: kockázatérzékenyebb sztenderd módszertanok, IRB modellkockázat csökkentése, de a tőkekövetelmény jelentős növekedése nélkül.

Megnövekedett adatigények, jelentős IT fejlesztési erőforrást igényelnek elsősorban a sztenderd módszertan alatt, melyet az IRB bankoknak is elő kell tudni állítani az output floor számításához.

Output floor hazai szinten várhatóan nem jelent RWA növekedést mivel az IRB bankok által portfóliószinten alkalmazott átlagos RWA súlyok nem térnek el érdemben a sztenderd módszertanhoz képest.

Módszertantól és üzleti modelltől függően eltérő mértékű/irányú, de portfólió egészét, intézmények tőkehelyzetét tekintve várhatóan nem jelentős hatások.

Követelésminősítés

A **nemteljesítő kitettségekre** vonatkozó szabályozás nem teljes. A nemteljesítő kitettségek ügyfél, vagy ügyletszintű értékelése nem teljeskörűen követi a CRR előírásait

Átstrukturálás szabályozása nem egyértelmű. Az átstrukturált ügyletek stage besorolása nem megfelelő

Az intézmény nem rendelkezik különálló **szabályzattal** a **default**ra vonatkozóan, szabályozása széttagolt és nem teljeskörű.

Az Intézmény **különböző default fogalmakat** használ a kockázatkezelés (ügyfélminősítés), az IFRS9 stage besorolás, az IFRS9 alatti ECL számítás és a tőkeszámítás során, melyek indikátorai jelentősen eltérnek egymástól.

Adatszolgáltatások (EVAN) nem megfelelő minőségű, konzisztencia hibákat tartalmaznak

Egyedi értékvesztés

A szabályozásból kimaradt a **kényszerhitelek** (döntően negatív számlaegyenlegek) staging, illetve a követelésminősítés folyamat során követendő szabályairól

A Bank nem alkalmaz kellő előrejelző képességgel rendelkező **staging módszertant**.

Az Intézmény csupán **egyetlen scenáriót alkalmaz** az egyedi értékelés, valamint a fizetési megállapodásos ügyletek értékelése során, a várható veszteség kalkulációjára.

Tőke

- A Banknak a szavatoló tőkébe be nem számított évközi nyeresége volt. A év során megképzett megképzett értékvesztést figyelembe vette a kitettséget csökkentő tételként annak ellenére, hogy azt nem vonta le a szavatoló tőkéjéből, és ezt a gyakorlatát nem tudta megfelelő kimutatással alátámasztani.
- Az Intézmény a szavatoló tőkéjében korrigálta a nemteljesítő kitettségek elégtelen értékvesztés fedezettségét, a számításban azonban nem vette figyelembe a már felmondott, beváltott garanciákat.
- A **hitelkockázatmérséklésbe bevont fedezeti megállapodások** jogi értékelése nem történik meg teljesszűren, illetve nem megfelelően dokumentált
- A **kkv kedvezmények** alkalmazása több esetben nem volt megalapozott az árbevétel adatok nem megfelelő nyilvántartása és folyamatba épített kontrollok hiánya következtében.
- A **működési kockázat** tőke követelményének alátámasztása nem volt teljesszűrű

Számvitel és könyvelés

- A **Számlarend** nem tartalmazta az újonnan bevezetett (pl IFRS16 Lízing) standard szerinti gazdasági események főkönyvi elszámolásait

PÉNZFORGALMI INTÉZMÉNYEK

- Az **elsőbbbségi részvények** szavatoló tőkébe való beszámítása nem felel meg a CRR elvárásainak. Az így újra kalkulált szavatoló tőke értéke negatív értéket vesz fel, emiatt szükséges lett az Intézmény tőkehelyzetének a rendezése.
- A vizsgált időpontban az Intézmény nem rendelkezett olyan **tőkeszabályzattal**, mely tartalmazná a tőkemegfeleléséhez kapcsolódó jogszabályok alapján kialakított belső folyamatok leírását a pénzforgalmi intézmény sajátosságait figyelembe véve.

NEM BANKCSOPORTI PÉNZÜGYI VÁLLALKOZÁSOK KÖNYVVIZSGÁLATÁNAK GYAKORLATA



Tőke megfelelésre vonatkozó jogszabályi előírások betartásának ellenőrzése, tőkesértés jelentése az MNB felé

Az MNB felé történő bejelentési és tájékoztatási kötelezettség betartása

Értékvesztés- és céltartalékképzés ellenőrzése - kiemelten a pénzügyi intézmények sajátos értékelési szabályaira

Analitikus nyilvántartás és főkönyv közötti egyezőség biztosítása

0. számlaosztály ellenőrzésének fókuszba helyezése

Független könyvvizsgálói záradék minőségének javítása

Az MNB megkezdte az Értékvesztés és céltartalékképzés Ajánlás előkészítését.

Az Ajánlás tervezetten teljeskörűen tartalmazza majd az MNB elvárásait a szabályozás és gyakorlat vonatkozásában a hitelintézetek részére, és jó gyakorlatokat fogalmaz meg a pénzügyi vállalkozások értékvesztés és céltartalékképzés módszertanával kapcsolatban is.

Az Ajánlás a kiadásra kerülő IFRS9 ECL (várható veszteség) számítás során alkalmazott modell alapú módszertanokkal kapcsolatos kézikönyvvel együtt egységes keretet fog biztosítani a felügyeleti elvárások tekintetében.

Az Ajánlás kialakítása során az MNB az összes hatályban lévő a szabályozott témákra vonatkozó ajánlást és körlevelet felülvizsgálja és egységesíti.

A kialakítás során számítunk a könyvvizsgálók szakmai tapasztalatára, az ajánlás szövegét véleményezésre kívánjuk bocsátani

Az IFRS9 szerint a pénzügyi instrumentumok egy részét valósan kell értékelni.

Az IFRS7 alapján az instrumentumokat értékelési szintekbe kell sorolni. (Level 1-2-3)

Növekvő valósértékelési arány a hitelintézetek mérlegében

Kérdőíves felmérés és bilaterális egyeztetés

Problémás területek azonosítása, a kockázatok felügyeleti elemzés.

A valós értékelésre vonatkozó ajánlás kialakítása

KÖSZÖNÖM A MEGTISZTELŐ FIGYELMET!

mnb.hu



*100 éve Magyarország
gyarapodásáért*